

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: BB-27Sa/20/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6022200621
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Piroš
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:6022200621.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudcom JUDr. Petrom Pirošom v právnej veci žalobkyne: A. B., nar.: XX.XX.XXXX, trvale bytom: C. XX/XX, XXX XX D. D., právne zast.: AK Piliar s. r. o., so sídlom: Medený Hámor 11, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 52 915 816, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom: Ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 26.09.2022, takto

rozhodol:

- Žalobu z a m i e t a .
- Žalobkyni náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Žalobkyňa dňa 13.05.2022 požiadala o zvýšenie invalidného dôchodku.

Prvostupňové rozhodnutie orgánu verejnej správy

2. Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej ako „prvostupňový orgán verejnej správy“) rozhodnutím číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 13.06.2022 zamietla žiadosť žalobkyne o zvýšenie invalidného dôchodku z 13.05.2022. V odôvodnení poukázala na posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Banská BB-27Sa/20/2022 2

Bystrica z 08.06.2022, podľa ktorého žalobkyňa je aj naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej ako „Zákon o sociálnom poistení“ alebo „zákon č. 461/2003 Z. z.“ alebo „zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení“) a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 60 %. Posúdenie zdravotného stavu, ktorému zodpovedá percentuálne vyjadrenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, je obsahom pripojeného odborného posudku o invalidite z 08.06.2022, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť odôvodnenia tohto rozhodnutia. V odbornom posudku o invalidite z 08.06.2022 sú uvedené všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli podkladom na vyhotovenie posudkového záveru o tom, že žalobkyňa je naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. s rovnakou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ako pri predchádzajúcom posúdení zdravotného stavu žalobkyne. Z toho dôvodu žalobkyni patrí invalidný dôchodok v nezmenenej sume, nakoľko sa nezmenili skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu invalidného dôchodku a jeho sumu podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.

Odvolanie žalobkyne

3. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie. Uviedla, že pri posudzovaní jej zdravotného stavu a možností uplatnenia sa na trhu práce neboli zohľadnené nasledovné skutočnosti: 1/ charakter ochorenia E. (E. E.) ako spektra viacerých chorôb, ale prihliadalo sa len na charakter prejavov jednej z nich (počet a charakter záchvatov), 2/ individuálny rozsah ochorenia E., špecifické symptómy a závažnosť prejavov tejto choroby vo všetkých troch systémoch (mozog, koža, zrak), čo výrazne ovplyvňuje kvalitu života žalobkyne, 3/ závery z neuropsychologického vyšetrenia FN Motol Praha o neschopnosti adaptácie sa na požiadavky bežného pracovného prostredia, 4/ objektívne dané pracovné schopnosti a možnosti získať prácu, čo potvrdzujú aj doterajšie viac ako 10 ročné negatívne skúsenosti z hľadania zamestnania (vrátane chránených dielni), 5/ možnosti jej sociálnej interakcie, nevyhnutnosti neustáleho dohľadu a blízkosti človeka schopného podať v prípade nutnosti potrebné lieky i nevyhnutnú opateru, ako aj výrazné limity dané jej celkovým vzhľadom a chorobou. Vzhľadom na uvedené požiadala žalobkyňa o opätovné posúdenie jej zdravotného stavu a zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %.

Rozhodnutie druhostupňového (odvolacieho) orgánu verejnej správy

4. Sociálna poisťovňa, ústredie, rozhodnutím generálneho riaditeľa (ďalej ako „druhostupňový orgán verejnej správy“ alebo „odvolací orgán“ alebo „žalovaný“) číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 26.09.2022 odvolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietla a rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy potvrdila. V odôvodnení žalovaný uviedol, že na základe podaného odvolania bol zdravotný stav žalobkyne opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, BB-27Sa/20/2022 3

pobočky v Banskej Bystrici dňa 11.08.2022, ktorý uviedol, že zotráva na pôvodnom posúdení zdravotného stavu a keďže nevyhovel podanému odvolaniu, predložil kompletný posudkový spis posudkovému lekárovi sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom v Banskej Bystrici.

5. Žalovaný ďalej uviedol, že posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom v Banskej Bystrici posúdil zdravotný stav žalobkyne dňa 22.09.2022 a uviedol, že žalobkyňa s ukončeným špeciálnym odborným vzdelaním na špeciálnom odbornom učilišti v odbore záhradník a ošetrovateľ nikdy nepracovala vo svojom vyučenom odbore, dlho bola nezamestnaná. Bola uznaná za invalidnú podľa zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka pre neurodegeneratívne ochorenie – E. F. E. (cievne malformácie na koži, slizniciach a v centrálnom nervovom systéme s kalcifikáciou v pravej hemisfére). Žalobkyňa je od útleho detstva v starostlivosti viacerých odborných lekárov (neurológa, očného lekára, hematológa). Neurologickým vyšetrením je potvrdená fokálna epilepsia s vizuálnou symptomatológiou – aurou. Veľké epileptické záchvaty nemá. V klinickom neurologickom obraze je ľahká centrálna hemiparéza s instabilitou ľavostranných končatín a apraxiou jemnej motoriky. Chôdza je bez hrubšej odchýlky. Psychologickým vyšetrením boli zistené organické zmeny centrálného nervového systému s poklesom intelektu na úroveň ľahkej duševnej zaostalosti, čo je potvrdené aj aktuálnym neuropsychologickým vyšetrením v júni 2021 vo Fakultnej nemocnici v Motole v Prahe. Očným lekárom je liečená pre obojstranný zelený zákal s nutnosťou opakovaných operácií. Pri očnom vyšetrení je vízus korigovaný okuliarmi. Vízus pravého oka je 0,2 až 1 natívne, s korekciou 0,4. Vízus ľavého oka je 1,0 natívne s vlastnou korekciou 1,0. V priebehu rokov je klinický neurologický nález žalobkyne stabilizovaný v zmysle pretrvávania ľahkej centrálnnej ľavostrannej hemiparézy. Epileptické záchvaty sú antiepileptickou liečbou dobre ovplyvnené. Sekundárny glaukóm je bez podstatnejšieho zhoršenia zrakovej ostrosti. Opakované psychologické vyšetrenie potvrdilo intelekt v pásme ľahkej mentálnej retardácie, prítomné sú známky organicity s narušením psychomotorického tempa, sluchovej pozornosti, pracovnej aj verbálnej pamäte, ale bez dokumentovaného zhoršenia. Vrodená porucha krvnej zrážanlivosti nebola potvrdená. Vzhľadom k tomu, že novopredloženými odbornými lekáorskými nálezmi nie je dokumentované zhoršenie zdravotného stavu, posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, ponechal mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 %.

6. Žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že zdravotný stav žalobkyne bol posúdený bez jej účasti, pretože z dôvodu pandemickej krízovej situácie sa posúdenie zdravotného stavu za osobnej účasti v súlade s § 293eu zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 66/2020 Z. z. v spojení s § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. nevykonáva.

7. Z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného ďalej vyplýva, že za rozhodujúce zdravotné postihnutie posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom v Banskej Bystrici určil choroby nervového systému, postihnutie mozgu, neurodegeneratívne ochorenia – stredne ťažké formy podľa kapitoly VI., oddielu A, položky 10, písm. b) prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov a mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určil na 60 % (z rozpätia 40 % až 60 %). Žalovaný mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť po posúdení zdravotného stavu posudkovými lekármi sociálneho poistenia v rámci odvolacieho konania nezmenil a aj naďalej je 60 %. Súčasťou odôvodnenia je aj odborný posudok o invalidite posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie v Banskej Bystrici, ktorý tvorí časť lekárskej správy zo dňa 22.09.2022 a je prílohou tohto rozhodnutia. Nakoľko nenastala zmena v posúdení zdravotného stavu žalobkyne, patrí jej naďalej invalidný dôchodok v nezmenenej sume. V odôvodnení bolo taktiež uvedené, že žalobkyňa v odvolacom konaní neuviedla nové skutočnosti, ktoré by spochybnili úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia a ktoré by vyvrátili záver v posudkoch posudkových lekárov.

8. Vzhľadom na uvedené žalovaný po zhodnotení všetkých dôkazov osobitne a v ich vzájomnej súvislosti dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, a preto odvolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietol.

Žaloba, žalobné body a argumentácia žalobkyne

9. Podanou žalobou žiadala žalobkyňa preskúmať rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.06.2022 (prvostupňové rozhodnutie) a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, vydané generálnym riaditeľom pod č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.09.2022 (druhostupňové rozhodnutie).

10. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že trpí E. E. (E.), pričom ide o zriedkavé vrodené vaskulárne ochorenie charakterizované spojením nevus flammeus (materské znamienko vo farbe portského vína, resp. oheň), abnormálnych krvných ciev v mozgu a očných abnormalít, ako je glaukóm. Ide o spektrum chorôb, pri ktorých osoby trpiace daným ochorením môžu mať postihnuté tri systémy (mozog, kožu, oči). Žalobkyňa má postihnuté všetky tri spomenuté systémy vo veľkom rozsahu, čo komplexne znásobuje dopad ochorenia na jej osobu. Ochorenie žalobkyne nespôsobuje iba zdravotné problémy, ale aj problémy s nadväzovaním sociálnych interakcií, byť samostatnou (bez odkázanosti na pomoc inej osoby) a v neposlednom rade schopnosť i možnosť nájsť si prácu. Žalobkyňa žiadosťou zo dňa 13.05.2022 požiadala o prehodnotenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Žalobkyňa žiadala o opätovné posúdenie zdravotného stavu a zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %. Vydanými rozhodnutiami nebolo jej žiadosti vyhovené.

BB-27Sa/20/2022 5

11. Žalobkyňa považuje rozhodnutia za zmätočné, nepreskúmateľné, arbitrárne a teda v súlade s ust. § 191 ods. 1 SSP je dôvodné zrušenie napadnutých rozhodnutí, nakoľko vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 191 ods. 1 písm. c) SSP), sú nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov (§ 191 ods. 1 písm. d) SSP), orgány verejnej správy nezistili skutkový stav dostatočným spôsobom na riadne posúdenie veci (§ 191 ods. 1 písm. e) SSP).

12. Žalobkyňa trvá na tom, že žalovaný sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s tvrdeniami žalobkyne uvedenými v podanom odvolaní a taktiež nereagoval ani na lekárske správy predložené žalobkyňou. Žalobkyňa má za to, že druhostupňové rozhodnutie žalovaného je vo väčšej miere len prepisom zákonných ustanovení, ktorými chcel žalovaný odôvodniť konanie Sociálnej poisťovne, ústredie, ktorá žiadosť žalobkyne prejedнала a rozhodla bez jej osobnej prítomnosti. Žalobkyňa poukázala na to, že v čase podania žiadosti dňa 13.05.2022 iným orgánom (ako napr. aj súdom) nič nebránilo tomu, aby sa účastníci konania samotného konania aj fyzicky zúčastnili. Žalovaný okrem citácie zákona nijakým spôsobom neodôvodnil, prečo došlo k aplikácii daného zákonného ustanovenia, keď podľa názoru žalobkyne nič nebránilo tomu, aby došlo k prejednaniu veci za jej prítomnosti.

13. Žalobkyňa zastáva názor, že posudkový lekár len zotrval na pôvodnom posúdení zdravotného stavu. Žalovaný sa s vykonaným dôkazom nijak nevysporiadal, z druhostupňového rozhodnutia nevyplýva, prečo dospel posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Banskej Bystrici k danému záveru. Žalovaný však rozsiahlejšie popisuje posudok posudkového lekára žalovaného zo dňa 22.09.2022. Z lekárskeho posudku vyplýva, že lekár vykonal svoje odborné posúdenie iba strohým kopírovaním lekárskeho správ, pričom nevzal do úvahy najmä otázku možného zamestnania žalobkyne, čo je pre posúdenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podstatné. Z posudku G. H. I. z 06/2021 jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa nie je schopná sa plne adaptovať na požiadavky bežného pracovného zaradenia. Túto skutočnosť posudkový lekár vôbec nevzal do úvahy a v samotnom posudku sa s ňou nevysporiadal. Ani samotný žalovaný na lekársku správu G. H. I. v odôvodnení svojho rozhodnutia nereagoval. Posudkový lekár nezohľadnil skutočnosť, že epileptické záchvaty žalobkyne sú menšieho rozsahu a nedosahujú neželané prejavy – postupne v poradí úplnú ľavostrannú hemiparézu, stratu reči a hlboké bezvedomie iba vďaka tomu, že je pod neustálym dohľadom svojho otca, ktorý dôverne pozná všetky prejavy toho, ako žalobkyňa dostáva záchvat. Žalobkyňa zdôraznila, že každým jedným záchvatom dochádza k poškodzovaniu jej mozgu (odumieranie buniek) a rozsah zásahu mozgu pri záchvate je vždy ovplyvnený aj tým, aký veľký záchvat žalobkyňa má. Avšak vďaka tomu, že je pod nepretržitým dohľadom svojho otca je aj zhoršenie zdravotného stavu menšie. Spúšťačom záchvatu žalobkyne je stres, zmena prostredia, zmena tlaku, menštruácia, bolesť hlavy, či akýkoľvek iný podnet (či už negatívny alebo pozitívny) a je vylúčené, aby žalobkyňa vykonávala akúkoľvek prácu, v ktorej by sa od nej očakávali výsledky, BB-27Sa/20/2022 6

mala by nad sebou autoritu, bola by pod stresom, alebo by nastala situácia spojená s akoukoľvek emóciou. Výnimku zamestnávateľa tvoril zamestnávateľ Fakultní nemocnice v Motole (Praha, Česká republika), kde pracuje aj otec žalobkyne, ktorý mal umožnené, aby jej prideloval prácu on sám, ale to, že je žalobkyňa v súčasnosti zamestnaná neznamená, že jej zdravotný stav jej to umožňuje.

14. Podľa názoru žalobkyne posudkový lekár vo svojom posudku iba konštatuje nálezy predložených lekárskeho správ, ale nezameriava sa na to, ktorá strana končatín (horných) je pre žalobkyňu dominantná a teda či aj toto obmedzenie nemôže mať vplyv na jej schopnosť podávať očakávaný pracovný výkon. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa nepovažuje posudky posudkových lekárov žalovaného za presvedčivé, úplné, vyčerpávajúce a objektívne, nakoľko z nich nemožno vyvodit', prečo bola miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť hodnotená práve na 60 % a nie vyššie. Z posudku taktiež vyplýva, že žalobkyňa má intelekt v pásme ľahkej mentálnej retardácie, prítomné sú známky organicity s narušením psychomotorického tempa, sluchovej pozornosti, pracovnej aj verbálnej pamäte. Ak by ale došlo k stretnutiu žalobkyne s posudkovým lekárom, vedel by, že žalobkyňa vie robiť iba naučené pohyby a úkony. V závere posudku je uvedené, že žalobkyňa je spôsobilá vykonávať prácu na pôvodnom pracovisku, pričom nie je zrejme na akom. Ani v prípade uvedenia súhlasu posudkového lekára na trh práce posudkový lekár neposúdil skutočný stav žalobkyne a iba odkopíroval predošlé lekárske posudky. Posudkový lekár v posudku uvádza, že nedošlo k zhoršeniu zdravotného stavu. Zdravotný stav žalobkyne nikdy nebol dostatočný na to, aby žalobkyňa bola zamestnateľná a prácu si udržala. Práve preto požiadala o prehodnotenie priznaného nároku a zvýšenie percentuálneho poklesu tak, aby posúdenie jej zdravotného stavu spadalo pod kategóriu: Choroby nervového systému. Postihnutie mozgu. Neurodegeneratívne ochorenia – ťažké formy; Kapitola VI, oddiel A, položka 10, písmeno c). Žalovaný v odôvodnení druhostupňového rozhodnutia uviedol, že posúdenie dlhodobého nepriaznivého stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti. Dokazovanie je v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/2006 Z. z. S uvedeným tvrdením žalobkyňa nesúhlasí, nakoľko zákonné ustanovenie, na ktoré je v odôvodnení poukázané a na základe ktorého došlo k presunu právomoci vykonať dôkaz zo žalovaného na posudkového lekára, hovorí o tom, kto vykonáva lekársku posudkovú činnosť. To však neznamená, že posudkový lekár mal vykonať dokazovanie. To žalovaný mal vykonať dokazovanie a dokazovanie vykonať prostredníctvom dôkazného prostriedku – posudkového lekára. Takéto konanie žalovaného je v rozpore so zákonom, ktorého následkom je nezákonné, nepreskúmateľné a arbitrátne rozhodnutie.

15. K tvrdeniu žalovaného v odôvodnení druhostupňového rozhodnutia, že žalobkyňa v podanom odvolaní neuviedla nové skutočnosti, žalobkyňa uviedla, že žalovaný sa absolútne k tvrdeniam

žalobkyne nevyjadril a svoj záver v druhostupňovom rozhodnutí neodôvodnil. Keďže sa žalovaný nezaoberal dostatočným zistením skutkového stavu
BB-27Sa/20/2022 7

veci, nedošlo ani k riadnemu posúdeniu veci, čo malo za následok vydanie zamietavých rozhodnutí. Na naplnenie práva účastníka správneho konania na spravodlivé konanie nie je potrebné, aby sa správny orgán vysporiadal so všetkými otázkami nastolenými účastníkmi konania, ale len s tými, ktoré majú pre vec podstatný význam a dostatočne objasňujú skutkový a právny základ prípadu bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu. Bolo preto povinnosťou správnych orgánov, aby uviedli skutkové, odborné argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku správneho konania považované za rozhodujúce, ako aj úvahy a závery, ktoré ho viedli k prijatiu napadnutého rozhodnutia.

16. Žalobkyňa záverom žaloby navrhla súdu vykonať dôkazy: 1/ výsluch žalobkyne, 2/ výsluch otca žalobkyne, 3/ zabezpečenie si kompletného spisového materiálu, 4/ oboznámenie sa s prílohami jej podania. Žalobkyňa požiadala súd, aby vo veci samej nariadil pojednávanie. Zároveň uviedla, že v prípade, ak po právnom posúdení veci zo strany súdu, súd dospeje k záveru o dôvodnosti podanej žaloby a vyhovie žalobkyňi v celom rozsahu, žalobkyňa netrvá na nariadení pojednávania vo veci samej.

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti v podanej žalobe žalobkyňa navrhla súdu, aby rozhodnutie žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.09.2022 v spojení s rozhodnutím prvostupňového orgánu verejnej správy č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.06.2022 zrušil a vec vrátil prvostupňovému orgánu verejnej správy na ďalšie konanie. Zároveň žiadala, aby správny súd priznal žalobkyňi náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100%.

Vyjadrenie žalovaného

18. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na podklade posudku posudkového lekára sociálneho poistenia žalovaného zo dňa 22.09.2022, podľa ktorého je žalobkyňa naďalej invalidná podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z. z., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola posudkovým lekárom sociálneho poistenia určená naďalej na 60 %. K správnej žalobe žalovaný uviedol, že posúdenie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti. Činnosť posudkových lekárov spočíva v náležitom objektívnom a nestrannom zistení a posúdení zdravotného stavu žalobkyne, a to na základe doloženej zdravotnej dokumentácie, ako aj z lekárskejších správ a záverov odborných lekárov. Žalovaný uviedol, že posudkoví lekári sociálneho poistenia žalovaného opakovane dospeli k rovnakému záveru, že u žalobkyne je rozhodujúcim zdravotným postihnutím ochorenie: iné poruchy nervového systému pri chorobách zatriedených inde - E. F. E., J. C. (cievne malformácie na koži, slizniciach a v centrálnom nervovom systéme s kalcifikáciou v pravej hemisfére mozgu), ktoré zaradili do kapitoly VI., oddielu A, položky 10, písm. b) prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. v znení

BB-27Sa/20/2022 8

neskorších predpisov a mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určili na 60 % (z rozpätia 40 až 60 %), čiže na hornej hranici, ktoré stanovil zákon. Z posudku posudkového lekára sociálneho poistenia žalovaného vyplýva, že posudkový lekár vyhodnotil zdravotný stav žalobkyne v súlade s kritériami stanovenými zákonom a dospel k záveru, že sa nejedná o ťažké formy uvedené v písmene c) kapitoly VI., oddielu U, položky 10 prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších.

19. K námietke žalobkyne vo veci posudzovania jej zdravotného stavu v jej neprítomnosti v súvislosti s aplikáciou § 293eu v spojení s § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. žalovaný uviedol, že uznesením Vlády Slovenskej republiky č. 111 zo dňa 11.03.2020 bol schválený návrh na vyhlásenie mimoriadnej situácie podľa § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným korónovým vírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky, ktorým bola dňa 12.03.2020 od 6.00 hod. vyhlásená mimoriadna situácia pre územie Slovenskej republiky. Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 366 zo dňa 10.06.2020 bol ukončený núdzový stav vyhlásený na území Slovenskej republiky uplynutím

13.06.2020. Súčasne však bolo skonštatované, že mimoriadna situácia vyhlásená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 111 zo dňa 11.03.2020 trvá aj po ukončení núdzového stavu naďalej. Vzhľadom na uvedené žalovaný nepovažuje námietku žalobkyne vo veci posudzovania jej zdravotného stavu v jej neprítomnosti za porušenie zákona a považuje ju za bezpredmetnú.

20. Žalovaný poznamenal, že posudkový lekár posúdil zdravotný stav žalobkyne v súlade s § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003, podľa ktorého pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov. Zdravotný stav žalobkyne bol teda posúdený objektívnym a nestranným spôsobom komplexne, a to na základe doloženej zdravotnej dokumentácie ako aj z lekárskeho správ a záverov odborných lekárov. Žalobkyňa nepreukázala doloženou zdravotnou dokumentáciou žiadne relevantné dôvody, ktoré by sponchyňovali prijatý záver posudkových lekárov sociálneho poistenia. Žalovaný má za to, že posudok o invalidite žalobkyne, ktorý bol podkladom pre vydanie napadnutého rozhodnutia, je presvedčivý, úplný a zodpovedá kritériám upraveným v zákone č. 461/2003 Z. z.

21. Žalovaný k námietke žalobkyne, ktorou poukazuje na strohosť posudku posudkového lekára zo dňa 11.08.2022 a k námietke žalobkyne, že žalovaný nepripojil predmetný posudok k napadnutému rozhodnutiu, žalovaný uviedol, že lekárske posudok prvostupňového posudkového lekára zo dňa 08.06.2022 bol pripojený k rozhodnutiu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.06.2022. Po podanom odvolaní žalobkyňou ten istý prvostupňový posudkový lekár posúdil zdravotný stav žalobkyne dňa 11.08.2022 BB-27Sa/20/2022 9

s rovnakým posudkovým záverom z dôvodu, že žalobkyňa k odvolaniu nepredložila žiadne nové odborné lekárske nálezy. Vzhľadom k tomu, že odvolaniu nebolo vyhovené, bolo odvolanie spolu s posudkovým spisom postúpené druhostupňovému posudkovému lekárovi žalovaného. Posudkový lekár vydal dňa 22.09.2022 posudok, ktorý bol pripojený k napadnutému rozhodnutiu žalovaného.

22. Námietku žalobkyne, že žalovaný sa nezaoberal spôsobilosťou žalobkyne zaradiť sa do pracovného procesu, považuje žalovaný za neopodstatnenú. Zákon č. 461/2003 Z. z. v prílohe č. 4 nezohľadňuje, či poistenec, resp., poberateľ dávky, ktorý má posudzovaný zdravotný stav na účely invalidity, je spôsobilý sa zamestnať alebo nie.

23. Žalovaný sa pridrižiava skutkových okolností a právnych dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí generálneho riaditeľa žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.09.2022 a trvá na správnosti tohto rozhodnutia, ktoré je vecne totožné s rozhodnutím prvostupňového orgánu verejnej správy č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.06.2022. Námietky uvádzané v žalobe žalobkyňou považuje žalovaný za nedôvodné a vzhľadom na uvedené skutočnosti a právne dôvody žalovaný žiada, aby súd podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Replika žalobkyne

24. Žalobkyňa vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedla, že trvá na podanej žalobe. Žalovaný v podanom vyjadrení poukazuje na zákonné ustanovenia, na základe ktorých postupoval pri vydaní napadnutých rozhodnutí. Žalovaný nevyvrátil tvrdenia žalobkyne, ani nijakým spôsobom nepreukázal nedôvodnosť podanej žaloby. Žalobkyňa v súvislosti s argumentáciou žalovaného o mimoriadnej situácii poukázala na to, že skutočná situácia na Slovensku nebránila tomu, aby došlo k prejednávaniu veci za jej prítomnosti a má za to, že žalovaný mohol využiť iné prostriedky súčasnej techniky, ktoré by umožňovali zabezpečiť priamy kontakt medzi posudkovým lekárom a žalobkyňou. Žalobkyňa má za to, že žalovaný v napadnutom rozhodnutí nezdôvodnil, prečo sa odklonil od odborného záveru predloženej lekárskej správy z neuropsychologického vyšetrenia G. H. I. z 06/2021, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa vzhľadom na svoj zdravotný stav nie je schopná sa plne adaptovať na požiadavky bežného pracovného zaradenia. Žalobkyňa k vyjadreniu zároveň predložila súdu správu z neuropsychologického vyšetrenia, ktoré absolvovala dňa 13.01.2023. Z obsahu vyšetrenia je zrejmé, že nedošlo k zlepšeniu jej stavu a žalobkyňa nie je schopná sa plne adaptovať na požiadavky bežného pracovného zaradenia tak,

ako tomu bolo už v čase posudzovania žiadosti žalobkyne žalovaným. Žalobkyňa zastáva názor, že v podanej žalobe poukázala na skutkové a právne vady napadnutých rozhodnutí.

25. Žalovaný k vyjadreniu žalobkyne nepodal vyjadrenie, tzv. dupliku
BB-27Sa/20/2022 10

Posúdenie opodstatnenosti žaloby - podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov súdom
26. Zákomom č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol zriadený Správny súd v Banskej Bystrici. Podľa § 3 ods. 3 písm. a) uvedeného zákona výkon súdnictva prechádza od 01.06.2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Trenčíne a Krajského súdu v Žiline na Správny súd v Banskej Bystrici. Vzhľadom na uvedené sa toto konanie pôvodne vedené na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 27Sa/20/2022 vedie na Správnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. BB-27Sa/20/2022.

27. Správny súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 22.01.2024. Na pojednávaní sa zúčastnila žalobkyňa, právna zástupkyňa žalobkyne a zástupkyňa žalovaného. Účastníci zotrvali na svojich písomných podaniach aj návrhoch na rozhodnutie vo veci samej. Súd rozhodol na tomto pojednávaní tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

28. Podľa § 135 ods. 1 SSP v znení účinnom do 30.06.2023: na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

29. Podľa § 135 ods. 1 SSP v znení účinnom od 01.07.2023: na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

30. Podľa § 190 SSP: ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom ju zamietne.

31. Podľa § 199 ods. 1 písm. c) SSP: sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

32. Podľa § 199 ods. 2 SSP: v konaní podľa tejto hlavy správny súd zohľadňuje špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania - fyzickej osoby a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach a povinnostiach.

33. Podľa § 199 ods. 3 SSP: ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

34. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

BB-27Sa/20/2022 11

35. Podľa § 71 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

36. Podľa § 71 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

37. Podľa § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe a) lekárskeho posudku a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

38. Podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

39. Podľa § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

40. Podľa § 71 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

41. Podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

42. Podľa § 71 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: ak v prílohe č. 4 nie je uvedené zdravotné postihnutie, ktoré je príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, určí sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách podľa takého zdravotného postihnutia uvedeného v tejto prílohe, ktoré je s jeho funkčným dopadom najviac porovnateľné.

43. Podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada.

44. Podľa § 293eu ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: počas krízovej situácie sa ustanovenia § 142 ods. 6 písm. c), § 146 ods. 2 a § 153 ods. 5 časť vety za bodkočiarkou neuplatňujú.

45. Podľa Prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Kapitola VI – Choroby nervového systému, Všeobecné posudkové hľadisko, prvá veta: poškodenie mozgových funkcií sa prejavuje znížením vštiepivosti a koncentrácie, unaviteľnosťou, poruchami orientácie, stratou schopnosti adaptácie, psychickou a vegetatívnou labilitou (napr. poruchy spánku, afektívna labilita, vazomotorické poruchy, bolesti hlavy a pod.).

46. Podľa Prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Kapitola VI – Choroby nervového systému, Všeobecné posudkové hľadisko, tretia veta: postihnutie mozgu môže byť spôsobené poruchou vývoja mozgu, pôsobením vonkajšieho násillia (úrazu), choroby, toxických vplyvov, poruchami krvného zásobenia.

47. Podľa Prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Kapitola VI – Choroby nervového systému, Všeobecné posudkové hľadisko, štvrtá veta: rozhodujúce na určenie miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti je rozsah a stupeň pretrvávajúcich neurologických symptómov s ohľadom

na neurologický nález (dokázanými pyramídovými javmi zánikovými a iritačnými), psychické zmeny s prihliadnutím na premorbídnosť osobnosti.

48. Podľa Prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Kapitola VI – Choroby nervového systému, oddiel A, položka 10, písm. b) – Zápalové choroby mozgu a miechy, neurodegeneratívne ochorenia, polyradikuloneuritídy a polyneuropatie – stredne ťažké formy: miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti v % 40-60 (znenie účinné do 31.10.2022).

49. Správny súd z administratívneho spisu zistil, že žalobkyňa dňa 13.05.2022 požiadala o zvýšenie invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa, ústredie, ako prvostupňový orgán verejnej správy dňa 13.06.2022 vydala rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X, ktorým BB-27Sa/20/2022 13

zamietla podanú žiadosť žalobkyne. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie. Dňa 26.09.2022 bolo vydané (prostredníctvom generálneho riaditeľa) rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, ako druhostupňového (odvolacieho) orgánu verejnej správy pod č. XXX XXX XXXX X, ktorým bolo odvolanie žalobkyne zamietnuté a bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie orgánu verejnej správy.

50. Predmetom súdneho prieskumu pred správnym súdom je rozhodnutie žalovaného (rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, konajúcej prostredníctvom generálneho riaditeľa zo dňa 26.09.2022, č. XXX XXX XXXX X), ktorým žalovaný zamietol odvolanie a potvrdil prvostupňové rozhodnutie (rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, zo dňa 13.06.2022, č. XXX XXX XXXX X).

51. Správny súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a postup, ktorý mu predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o správnu žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP. Preskúmaním veci dospel správny súd k záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne, preto podľa § 190 SSP žalobu zamietol, čo bude odôvodnené ďalej v texte tohto rozsudku.

52. Jednou z podmienok vzniku nároku na invalidný dôchodok, jeho zvýšenie, ale aj podmienkou pri prehodnotení nároku invalidného dôchodku je invalidita poistenca, ktorá je v danom prípade medzi účastníkmi konania sporná. Podmienky, za ktorých sa považuje poistenec za invalidného upravuje § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Postup pri zisťovaní tejto skutočnosti, vznik nároku na invalidný dôchodok a obsah tohto nároku vymedzuje § 71 zákona o sociálnom poistení nasledovne: za invalidného sa poistenec považuje, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ods. 1). Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako rok (ods. 2). Pokles tejto schopnosti sa posudzuje v porovnaní telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a rovnakých schopností zdravej fyzickej osoby (ods. 3). Pokles sa posudzuje na základe a) lekárskeho správ a jeho zdravotnej dokumentácie a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia podľa ďalšieho vývoja a ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov (ods. 4). Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe číslo 4 (ods. 5). Miera poklesu v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (ods. 6). Jednotlivé percentuálne miery poklesu sa nesčítavajú (ods. 7). Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať BB-27Sa/20/2022 14

zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak

pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav (ods. 8).

53. Posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou - medicínskou, na ktoré súd nemá potrebné odborné znalosti. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť poistencov posudzuje Sociálna poisťovňa vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia v zmysle § 153 ods. 1 písm. b) v spojení s § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 citovaného zákona). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je, alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, zároveň so zreteľom na závažnosť aj ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Posudok je teda podstatným dôkazom, na ktorý je súd odkázaný, keďže sám nedisponuje potrebnými odbornými medicínskymi znalosťami. Správne súdy v rámci rozhodovania v správnom súdnictve nemajú oprávnenie na to, aby vyslovovali odborný záver ohľadom medicínskych otázok (porovnaj závery rozhodnutia NS SR sp. zn. 9Sžso/16/2014 zo dňa 28.10.2015). Práve preto, že posudok zo dňa 22.09.2022 je podkladom rozhodnutia žalovaného, je potrebné, aby posudok bol dostatočne určitý, úplný a zároveň vo svojich záveroch presvedčivý, pričom v danom prípade posudok posudkového lekára žalovaného tieto atribúty spĺňa.

54. Posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom v Banskej Bystrici posúdil zdravotný stav žalobkyne dňa 22.09.2022. Z odborného lekárskeho posudku vyplýva, že posudkový lekár sociálneho poistenia sa v rámci druhostupňového konania o odvolaní podrobne oboznámil s kompletnou spisovou dokumentáciou k posudzovaniu zdravotného stavu na účely invalidity. V danom prípade boli posudkovým lekárom žalovaného zhodnotené všetky predložené lekárske správy (vrátane správ, ktoré boli súčasťou žiadosti o prehodnotenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na účely invalidity zo dňa 13.05.2022, teda aj so závermi G. I. z 06/2021) a obsah vydaného posudku zo dňa 22.09.2022 nie je v rozpore s obsahom lekárskeho nálezov. Posudkový lekár ako rozhodujúce zdravotné postihnutie určil „Choroby nervového systému. Postihnutie mozgu. Neurodegeneratívne ochorenia – stredne ťažké formy. Kapitola VI., oddiel A, položka BB-27Sa/20/2022 15

10, písm. b)“, pričom miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 60 % (z rozpätia 40 – 60 %). Z odborného lekárskeho posudku (na č. I. 13 - 14) je zrejmé, akými úvahami sa posudkový lekár pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne riadil. Z predmetného posudku zo dňa 22.09.2022 je taktiež zrejmé, že bola určená horná hranica percentuálneho rozpätia. Čo sa týka samotného určenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z vymedzeného percentuálneho rozpätia, aj táto činnosť je plne v kompetencii posudkového lekára. Posudkový lekár mieru poklesu pracovného potenciálu v konkrétnych prípadoch určuje v závislosti od závažnosti rôznych komplikácií, ktoré rozhodujúce zdravotné postihnutie vyvoláva. Posudkový lekár v zásade postupuje tak, aby ním určená percentuálna miera ku konkrétnemu postihnutiu zodpovedala približnému zaradeniu tohto postihnutia v rámci novej škály závažnosti všetkých možných postihnutí, ktoré obsahuje príslušná položka a príslušné písmeno. Jednotlivé položky v prílohe č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. sa vnútorne členia na viaceré písmená, ktoré podrobnejšie stupňujú mieru obmedzenia schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v závislosti od stupňujúcej závažnosti jednotlivých ochorení. V danom prípade bola závažnosť ochorenia žalobkyne vyhodnotená ako stredne ťažká (písmeno b) - Kapitola VI., oddiel A, položka 10). Posudkový lekár žalovaného vyhodnotil zdravotný stav žalobkyne v súlade s kritériami stanovenými zákonom (posudkové hľadisko) a dospel k záveru, že sa nejedná o ťažkú formu uvedeného ochorenia (písmeno c) - Kapitola VI., oddiel A, položka 10). Opakovane správny súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že posúdenie tak rozsahu zdravotného postihnutia ako aj jeho následkov na schopnosť poistenca vykonávať zárobkovú činnosť si vyžaduje odborné lekárske znalosti, a preto je zverené posudkovým lekárom žalovaného v zmysle § 153 ods. 3 písm. a) Zákona o sociálnom poistení. Posudkoví lekári žalovaného v rámci svojej praxe posúdia množstvo individuálnych prípadov, a to

im dáva poznanie (v dôsledku porovnávania jednotlivých vecí), teda schopnosť rozpoznať jednotlivé špecifiká zdravotných postihnutí a ich dopad na mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u jednotlivých poistencov. Vzhľadom na uvedené je skupina námietok žalobkyne ohľadom posúdenia zdravotného stavu a určenia rozhodujúceho postihnutia žalobkyne nedôvodná. Správny súd si uvedomuje nepriaznivú zdravotnú a s tým súvisiacu životnú situáciu žalobkyne, avšak subjektívne pocity žalobkyne nemôžu mať vplyv na zákonnosť preskúmaného rozhodnutia.

55. Žalobkyňa v žalobe ako aj na pojednávaní poukazovala na to, že si nedokáže nájsť prácu a zaradiť sa do bežného pracovného prostredia. Správny súd dáva za pravdu žalovanému v tom smere, že žalovaný nebol povinný v zmysle príslušných zákonných ustanovení prihliadať pri žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku na to, či a akým spôsobom si žalobkyňa hľadá prácu, prípadne na to, aké sú výsledky hľadania práce. Žalovaný bol povinný rozhodnúť o invalidite žalobkyne a rozhodnúť o výške invalidného dôchodku na základe miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Správny súd už len dodáva, že zo samotnej žaloby a z prednesov na pojednávaní vyplynulo, že žalobkyňa pracuje v nemocnici v Prahe (za určitých osobitných podmienok a pod dohľadom svojho otca), čo síce spochybňuje tvrdenia o jej BB-27Sa/20/2022 16

nemožnosti nájsť si prácu, avšak ako už uvedené, tak žalovaný nebol oprávnený prihliadať na to, či žalobkyňa má alebo nemá prácu, teda táto informácia o jej pracovnej činnosti bola pre súd irelevantná.

56. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že z rozhodnutia žalovaného zistila, že po podaní odvolania v administratívnom konaní opätovne posúdil zdravotný stav žalobkyne posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Banskej Bystrici dňa 11.08.2022, pričom toto zhodnotenie zdravotného stavu nebolo žalobkyňi doručené, v čom vidí žalobkyňa pochybenie. K tomuto správny súd uvádza, že v danej veci bolo dňa 13.06.2022 vydané prvostupňové rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktorého prílohou bol odborný posudok o invalidite zo dňa 08.06.2022 a na základe podaného odvolania bolo vydané druhostupňové rozhodnutie dňa 26.09.2022, ktorého prílohou bol odborný lekárske posudok zo dňa 22.09.2022. Teda prílohu napadnutých rozhodnutí vždy tvoril lekárske posudok, na ktorý sa orgán verejnej správy odkazoval, čo je v súlade so zákonnými predpismi. Z administratívneho spisu súd zistil, že je pravdou, že po podaní odvolania žalobkyne opätovne posúdil zdravotný stav žalobkyne posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Banskej Bystrici dňa 11.08.2022, pričom zotrval na svojom pôvodnom posudku, keďže žalobkyňa k odvolaniu nepredložila žiadne nové odborné lekárske nálezy, pričom povinnosť zasielať tento posudok žalobkyňi neexistovala, preto v tomto smere orgánom verejnej správy nemožno nič vytknúť.

57. Správny súd k namietanému postupu a samotnému zisteniu skutočného stavu veci uvádza, že posudkoví lekári posudzujú zdravotný stav primárne z lekárske správ (nie z osobného vyšetrenia posudkovým lekárom), keď vo všeobecnosti úlohou lekára špecialistu je popísať zdravotné postihnutie a úlohou posudkového lekára je vyjadriť sa k dlhodobému nepriaznivému zdravotnému stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť so zohľadnením odborných lekárske nálezo. Samotná skutočnosť, že k posúdeniu zdravotného stavu žalobkyne došlo v jej neprítomnosti, nespôsobuje automaticky nedostatočné zistenie skutočného stavu veci, neúplné, nekomplexné posúdenie jej zdravotného stavu, ak posudkový lekár vychádzal z predložených a jemu dostupných lekárske správ, z predloženej posudkovej spisovej dokumentácie žalobkyne. V súvislosti s právom na ochranu zdravia garantovaným v článku 40 Ústavy Slovenskej republiky a právom na život garantovaným článkom 15 Ústavy Slovenskej republiky, v kontexte šírenia ochorenia COVID-19, znamená povinnosť štátnych orgánov aktívne prijímať opatrenia chrániace život a zdravie osôb na území Slovenskej republiky a zároveň povinnosť ostatných štátnych orgánov tieto opatrenia dodržiavať. Zdravotný stav žalobkyne bol vyhodnotený v jej neprítomnosti, avšak na takýto postup mala Sociálna poisťovňa zákonný rámec, vychádzajúc z ustanovenia § 293eu ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., preto sa nejedná o nezákonný postup pri posúdení jej zdravotného stavu. K uvedenému správny súd ešte dodáva, resp. konkretizuje, že uznesením Vlády Slovenskej republiky č. 111 zo dňa 11.03.2020 bol schválený návrh na vyhlásenie mimoriadnej situácie podľa § 8 zákona Národnej rady BB-27Sa/20/2022 17

Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným korónovým vírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky, ktorým bola dňa 12.03.2020 od 6.00 hod. vyhlásená mimoriadna situácia pre územie Slovenskej republiky. Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 366 zo dňa 10.06.2020 bol ukončený núdzový stav vyhlásený na území Slovenskej republiky uplynutím 13.06.2020. Súčasne však bolo skonštatované, že mimoriadna situácia vyhlásená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 111 zo dňa 11.03.2020 trvá aj po ukončení núdzového stavu naďalej. Mimoriadna situácia trvala až do dňa 15.09.2023. Pokiaľ z označených uznesení Vlády Slovenskej republiky vyplýva, že krízová situácia vo forme mimoriadnej situácie trvala ku dňu 22.09.2022, kedy bol spracovaný posudok žalobkyne posudkovým lekárom žalovaného v jej neprítomnosti, povinnosť osobnej účasti žalobkyne, ktorá o osobnú účasť na posúdení zdravotného stavu požiadala, v zmysle ust. § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. (časť vety za bodkočiarkou) sa v súlade s § 293eu ods. 1 cit. zákona neuplatňovala. Počas krízovej situácie, ktorá v čase vyhotovenia posudku o invalidite žalobkyne trvala, tak žalovaný, resp. jeho generálny riaditeľ, ani jeho posudkový lekár, nemali povinnosť vykonať posúdenie zdravotného stavu žalobkyne v rámci lekárskej posudkovej činnosti za osobnej účasti žalobkyne, napriek tomu, že o to požiadala. Žalobkyňa v replike uviedla, že pretrvávajúca mimoriadna situácia počas vypracovania posudku o invalidite žalobkyne nebola sporná, ale žalovaný mohol využiť iné prostriedky súčasnej techniky umožňujúce osobný kontakt, k čomu správny súd uvádza, že žalovaný takúto povinnosť nemal, teda uvedené mu nemožno vyčítať. Porušenie zákona posúdením zdravotného stavu žalobkyne bez jej účasti teda zistené nebolo a tým nebola dôvodná ani táto žalobná námietka.

58. Žalobkyňa v žalobe poukázala na dve rozhodnutia, konkrétne na Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 07.06.2006, sp. zn.: 4So/83/2006 a na Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 14.11.2019, sp. zn.: 18Sa/8/2019. Žalobkyňa v rámci odkazu na tieto rozhodnutia vôbec neuviedla, aký majú súvis s prejednanou vecou. Správny súd aj napriek uvedenému k týmto rozhodnutiam uvádza, že sú v danej veci nepoužiteľné:

? čo sa týka uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, tak jeho podstatou bolo, že žalovaný posudzoval trvanie invalidity žalobcu už v máji 2004, hoci tak mohol urobiť až v auguste 2006, čo malo za následok nezákonnosť rozhodnutia o znížení invalidného dôchodku a odôvodňovalo jeho zrušenie. Zároveň podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky došlo k rozporu v hodnotení funkčného postihu. Správny súd uvádza, že ani k jednej z uvedených situácií v prejednávanej veci nedošlo.

? čo sa týka uvedeného rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne, tak v tomto prípade došlo k zrušeniu rozhodnutia žalovaného z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov. Správny súd uvádza, že to tiež nie je prípad prejednávanej veci.

BB-27Sa/20/2022 18

59. V súvislosti s návrhom žalobkyne na vykonanie dokazovania – výsluchom jej otca K. L. B., tak na otázku sudcu, či navrhuje vypočuť otca ako svedka, právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že by bolo potrebné vypočuť otca žalobkyne, aby svedčil ohľadom okolností a objasnenia jej zdravotného stavu, resp. nemožnosti si nájsť prácu. Správny súd uvádza, že je nesporné, že jej otec s ňou žije v spoločnej domácnosti a nepochybne pozná jej zdravotný stav od narodenia ako aj komplikácie, ktoré s ním súvisia, ale pre objektívne posúdenie jej zdravotného stavu je jeho výpoveď ako svedka v tomto konaní irelevantná. Výsluch otca žalobkyne nie je spôsobilým dôkazom, ktorý môže objektívne prispieť k objektivizácii jej zdravotného stavu a tým privodiť priaznivejšie rozhodnutie v prejednávanej veci, preto správny súd tento dôkaz zamietol.

60. Argumentácia novými lekáorskými správami je právne bezvýznamná, pretože aj v sociálnych veciach sa aplikuje ustanovenie § 135 ods. 1 SSP, podľa ktorého na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Pokiaľ bolo napadnuté rozhodnutie žalovaného (vydané prostredníctvom generálneho riaditeľa) právoplatné skôr (t. j. 17.10.2022) ako predložený záver z neuropsychologického vyšetrenia zo dňa 13.01.2023 (na č. I. 61), resp. pracovný posudok zo dňa 12.12.2022 (č. I. 6), tak potom takéto dôkazy nie je možné v súdnom prieskume použiť (porovnaj závery rozsudku Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Sk/12/2021 zo dňa 20.08.2022, bod 36 a sp. zn. 6Ssk/42/2021 zo dňa 30.03.2022, bod 41).

61. Pokiaľ sa žalobkyni po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia zhorší zdravotný stav, čo by vedela preukázať novými lekárskymi správami, či nálezmi vydanými po právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia v tomto konaní, môže opätovne požiadať Sociálnu poisťovňu o zvýšenie invalidného dôchodku (žiadosť o prehodnotenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na účely invalidity), pričom v novom konaní môže predložiť všetky dokumenty preukazujúce zhoršenie jej zdravotného stavu (môže predložiť aj dokumenty, na ktoré súd nemohol prihliadať v tomto konaní – vid' predchádzajúci bod tohto rozsudku).

62. Správny súd v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach (§ 199 a nasl. SSP) nie je v zmysle § 134 ods. 2 písm. d) SSP a § 203 ods. 2 SSP viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby (žalobnými bodmi), preto správny súd okrem zaujatia stanoviska ku konkrétnym námietkam žalobkyne, posudzoval zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného (vydaného prostredníctvom generálneho riaditeľa) a jemu predchádzajúceho prvostupňového rozhodnutia ústredia aj mimo žalobných námietok. Po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu (dávkového aj posudkového) správny súd konštatuje, že nezistil žiadne dôvody, resp. také vady v konaní, v dôsledku ktorých by malo dôjsť k zrušeniu žalobou napadnutých rozhodnutí. Žalobou napadnuté rozhodnutia sú vydané v súlade so zákonom, na základe riadne zisteného skutočného stavu veci, obsahujú všetky zákonom stanovené náležitosti, vec bola správne právne posúdená,
BB-27Sa/20/2022 19

príčom rozhodnutie žalovaného a ani rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy netrpí ani vadou nepreskúmateľnosti.

63. Správny súd už len na záver svojho rozhodnutia zopakuje, že nie je oprávnený rozhodovať o priznaní či nepriznaní nároku na invalidný dôchodok (a tým ani o zmene vo výške dôchodku), o ktorom rozhoduje príslušný orgán sociálneho poistenia (žalovaný). Predmetom konania pred správnym súdom je prieskum zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, nie samotné rozhodovanie o nároku na invalidný dôchodok. Vzhľadom na to, ako aj vzhľadom na odborné aspekty medicínskej oblasti alebo problematiky vyplývajúce z lekárskeho správ a posudkov, ktoré boli rozhodujúce pre skutkové zistenia a skutkové a právne posúdenie veci konajúcimi orgánmi sociálneho poistenia, správny súd nebol oprávnený prehodnocovať zdravotný stav žalobkyne a sám tak určovať jej rozhodujúce zdravotné postihnutie, od ktorého sa v zmysle zákona odvíja miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti. Preto správny súd skúmal len to, či sú závery žalovaného vyjadrené v napadnutom rozhodnutí logické a zrozumiteľné, či neodporujú skutkovým zisteniam (lekárskym posudkom a správam), platnej právnej úprave, a tiež či sú odôvodnené. Po vykonaní prieskumu v uvedenom rozsahu dospel správny súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie tieto atribúty spĺňa. Žalovaný sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal s odvolacími námietkami, ako aj s relevantnými skutočnosťami pre rozhodnutie.

64. Správny súd poukazuje na závery Rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.08.2023, sp. zn.: 7Ssk/151/2022, kde bolo uvedené, že: „Kasačný súd zdôrazňuje, že správny súd nemôže a nie je ani schopný sám posudzovať otázky medicínskeho charakteru. Nemôže tak podľa vlastnej úvahy nahradiť odborné závery posudkových lekárov vlastnými závermi. Úlohou správneho súdu je preskúmať, či obsah posudku nie je v rozpore s obsahom lekárskeho nálezov alebo niektoré lekárske nálezy vôbec nezohľadňuje, alebo či svojou celkovou skladbou je preskúmateľný.“

65. Keďže po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia a postupu žalovaného správny súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, žalobu zamietol podľa § 190 SSP.

66. Žalobkyni, ktorá v konaní nemala úspech, správny súd náhradu trov konania nepriznal, aplikujúc § 167 ods. 1 SSP a contrario.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.). BB-27Sa/20/2022 20

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (§ 438 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP).

Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

a) označenie napadnutého rozhodnutia,

b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,

c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),

d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).